

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓.๒ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ข้าราชการประจำสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๒๕ คน^๑ โดยทำการสำรวจทั้งหมด

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อต้องการให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และเนื้อหาจากแนวคิดที่ต้องการที่จะศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษาการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือในการวิจัย

๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

^๑ฝ่ายปกครอง, สำนักงานเขตตลิ่งชัน, กรุงเทพมหานคร ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗.

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยจริง เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability)

๗) นำเครื่องมือไปทดลองแจก (Try Out) กับประชากรตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจริง จำนวน ๓๕ ชุด แล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยจริง

๙) เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่องการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร และการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน ๖ ข้อ คือ ๑) เพศ ๒) อายุ ๓) สถานภาพ ๔) วุฒิการศึกษา ๕) รายได้ต่อเดือน และ ๖) ประสบการณ์ด้านการทำงาน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Question) จำนวน ๕๐ ข้อ ใน ๕ ด้าน แบ่งเป็นด้านละ ๑๐ ข้อ ประกอบด้วย ๑) ด้านความรู้รอบรู้แห่งตน ๒) ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ๓) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ๔) ด้านการเรียนรู้แบบเป็นทีม และ ๕) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert)^๒ โดยพิจารณา ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน^๓ ดังนี้

๕	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	มากที่สุด
๔	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	มาก
๓	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	ปานกลาง
๒	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	น้อย
๑	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	น้อยที่สุด

^๒Best and Jame V.Kahn. *Research in Education*. (7th ed. Boston: Allyn and BACON. 1993), p. 246.

^๓ชุดิ ระบอบและคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบแบบเสรี ใน ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านความรู้แห่งตน ๒) ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ๓) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ๔) ด้านการเรียนรู้แบบเป็นทีม และ ๕) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน คือ **ตอนที่ ๑** แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล, **ตอนที่ ๒** แบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ๕ ระดับ และ**ตอนที่ ๓** แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบแบบเสรี

๒) เมื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยแล้วเสร็จ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน คือ

๒.๑) พระมหาสม กลยาโณ, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๒) ดร.บัว พลรัมย์ อาจารย์พิเศษ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๓) ผศ.ดร.ชัยยันต์ ชีโนกุล นักวิชาการอิสระ

๒.๔) ดร.สุธรรมา นิติเกษตรสุนทร นักวิชาการอิสระ

๒.๕) อาจารย์ผดุง วรรณทอง อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ได้มากกว่า ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจริงของการวิจัยครั้งนี้ โดยทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน ๓๕ ชุด จากนั้นนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค^๔ (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๘๒

๔) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ และขอความเห็นชอบ จากนั้นจึงทำการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้สำหรับแจกกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเรียนผู้อำนวยการสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) ผู้วิจัยประสานงานไปยังสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปแจกที่สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๒๕ ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น ๑๒๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง วันที่ ๙ ธันวาคม ถึง วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นระยะเวลา ๑๓ วัน

๔) หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วเสร็จ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรและพรรณนาระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

๒) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทดสอบสมมติฐาน เพื่อการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีมีตัวแปรต้น ๒ กลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ

^๔สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๗), หน้า ๑๙๑.

แปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีมีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้^๕

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วย	น้อยที่สุด

๔) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ด้วยการเขียนเป็นความเรียงประกอบคำพรรณนา

^๕ชูศรี วงศ์รัตนะ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.